

Rolnummer 1448

Arrest nr. 10/2000
van 2 februari 2000

ARREST

In zake : de prejudiciële vraag betreffende artikel 51, § 1, 3°, van het Wetboek van de belasting over de toegevoegde waarde, gesteld door de Rechtbank van eerste aanleg te Nijvel.

Het Arbitragehof,

samengesteld uit de voorzitters M. Melchior en G. De Baets, en de rechters H. Boel, L. François, H. Coremans, R. Henneuse en M. Bossuyt, bijgestaan door de griffier L. Potoms, onder voorzitterschap van voorzitter M. Melchior,

wijst na beraad het volgende arrest :

*

* *

I. *Onderwerp van de prejudiciële vraag*

Bij vonnis van 10 juli 1997 in zake P. Liénard tegen de Belgische Staat, waarvan de expeditie ter griffie van het Arbitragehof is ingekomen op 27 oktober 1998, heeft de Rechtbank van eerste aanleg te Nijvel de volgende prejudiciële vraag gesteld :

« Is artikel 54 van de wet van 3 juli 1969 tot invoering van het Wetboek van de belasting over de toegevoegde waarde, in zijn formulering zoals van kracht tot 31 december 1992, thans overgenomen in artikel 51, § 1, 3°, van dezelfde wet, strijdig met de artikelen 10 en 11 van de Grondwet, in zoverre het zich verzet tegen de terugvordering van de als B.T.W. gestorte bedragen wanneer de administratie achteraf oordeelt dat de uitvoerder van die storting niet B.T.W.-plichtig is, terwijl de Belgische Staat zijnerzijds de aldus teruggevorderde aftrekken als B.T.W. kan terugvorderen? »

II. *De feiten en de rechtspleging in het bodemgeschil*

Doordat de B.T.W.-administratie zich baseert op het feit dat een arbeidsgerecht heeft geoordeeld dat de relatie tussen P. Liénard en de enkele klant waarvoor hij werkte in werkelijkheid een relatie van loontrekkende was, vordert zij van eerstgenoemde de sommen die hij als B.T.W. gedurende de betrokken periode heeft afgetrokken. Deze reageert hierop door de Belgische Staat te dagvaarden tot terugbetaling van de B.T.W.-bedragen die hij, volgens hem, ten onrechte, aan diezelfde administratie meent te hebben gestort.

De eiser, die heeft gewezen op de verschillende situatie waarin de administratie en de belastingplichtige zich door het huidige artikel 51, § 1, 3°, van het B.T.W.-Wetboek zouden bevinden, verzoekt de rechter aan het Hof de vraag voor te leggen naar de bestaanbaarheid van dat verschil in behandeling met de artikelen 10 en 11 van de Grondwet.

III. *De rechtspleging voor het Hof*

Bij beschikking van 27 oktober 1998 heeft de voorzitter in functie de rechters van de zetel aangewezen overeenkomstig de artikelen 58 en 59 van de bijzondere wet van 6 januari 1989 op het Arbitragehof.

De rechters-verslaggevers hebben geoordeeld dat er geen aanleiding was om artikel 71 of 72 van de organieke wet toe te passen.

Van de verwijzingsbeslissing is kennisgegeven overeenkomstig artikel 77 van de organieke wet bij op 27 november 1998 ter post aangetekende brieven.

Het bij artikel 74 van de organieke wet voorgeschreven bericht is bekendgemaakt in het *Belgisch Staatsblad* van 11 december 1998.

Memories zijn ingediend door :

- P. Liénard, wonende te 1470 Baisy-Thy, rue de la Briqueterie 13, bij op 31 december 1998 ter post aangetekende brief;

- de Ministerraad, Wetstraat 16, 1000 Brussel, bij op 11 januari 1999 ter post aangetekende brief.

Van die memories is kennisgegeven overeenkomstig artikel 89 van de organieke wet bij op 26 januari 1999 ter post aangetekende brieven.

P. Liénard heeft een memorie van antwoord ingediend bij op 24 februari 1999 ter post aangetekende brief.

Bij beschikkingen van 30 maart 1999 en 28 september 1999 heeft het Hof de termijn waarbinnen het arrest moet worden gewezen, verlengd tot respectievelijk 27 oktober 1999 en 27 april 2000.

Bij beschikking van 10 november 1999 heeft de voorzitter in functie de zetel aangevuld met rechter H. Coremans.

Bij beschikking van 10 november 1999 heeft het Hof de zaak in gereedheid verklaard en de dag van de terechtzitting bepaald op 7 december 1999 na de partijen te hebben verzocht in een uiterlijk op 1 december 1999 in te dienen aanvullende memorie nadere uitleg te verstrekken over het verband dat zij zien tussen de bepaling waartoe de prejudiciële vraag zich beperkt - het vroegere artikel 54 van de wet van 3 juli 1969 tot invoering van het Wetboek van de belasting over de toegevoegde waarde, thans overgenomen in artikel 51, § 1, 3°, van dezelfde wet - en het verschil in behandeling waarover het Hof wordt ondervraagd.

Van die beschikking is kennisgegeven aan de partijen en hun advocaten bij op 15 november 1999 ter post aangetekende brieven.

De Ministerraad heeft een aanvullende memorie ingediend bij op 1 december 1999 ter post aangetekende brief.

Op de openbare terechtzitting van 7 december 1999 :

- is verschenen : Mr. F. De Visscher *loco* Mr. J. Van Drooghenbroeck, advocaten bij de balie te Nijvel, voor P. Liénard;

- hebben de rechters-verslaggevers R. Henneuse en M. Bossuyt verslag uitgebracht;

- is de voornoemde advocaat gehoord;

- is de zaak in beraad genomen.

De rechtspleging is gevoerd overeenkomstig de artikelen 62 en volgende van de organieke wet, die betrekking hebben op het gebruik van de talen voor het Hof.

IV. *In rechte*

- A -

Standpunt van P. Liénard

A.1.1. Nadat de eiser voor de verwijzende rechter het basismechanisme van de B.T.W. in herinnering heeft gebracht, beschrijft hij de ongelijkheid van behandeling waarin zich, enerzijds, de persoon bevindt van wie de administratie *a posteriori* oordeelt dat hij niet belastingplichtig was, en, anderzijds, de Staat via zijn administratie. Terwijl, in het hiervoor vermelde geval, de administratie de aftrek verwerpt van B.T.W. die in een voorafgaand stadium werd geheven en de teruggave ervan vordert, kan de belastingplichtige daarentegen, met toepassing van het in het geding zijnde artikel 51, § 1, 3°, de gestorte B.T.W., dit wil zeggen die welke hij aan de klanten heeft gefactureerd, niet achteraf terugvorderen.

A.1.2. De met de norm nagestreefde doelstelling bestaat erin de misbruiken te voorkomen die erin bestaan dat, ongeacht welke niet-belastingplichtige persoon, een – niet verschuldigde – B.T.W. vordert van zijn medecontractant en vervolgens die zogenaamde belasting behoudt.

Teneinde die doelstelling te bereiken, doet de wetgever « ongeacht welke handeling die wordt uitgevoerd door een persoon die, in een factuur of in een als zodanig geldend stuk, de B.T.W. vermeldt, onder zijn toepassingsfeer vallen ».

De analyse van de gevolgen van die norm – de terugvordering van de B.T.W. door de administratie maar niet door de belastingplichtige – in het hiervoor beschreven specifieke geval zou echter het onevenredige karakter doen blijken van het door de wetgever aangewende middel.

A.2. In zijn memorie van antwoord onderstreept de eiser voor de verwijzende rechter dat de door de Ministerraad uiteengezette argumentering – die overeenstemt met gevallen van fraude of bedrog – niet van toepassing is op het geval van de zaak, aangezien de goede trouw van P. Liénard niet in het geding kan worden gebracht.

Doordat « artikel 54 van het B.T.W.-Wetboek, in samenhang gelezen met de artikelen 45, § 1, en 77, § 1, van hetzelfde Wetboek » dit geval en de gevallen van fraude op dezelfde wijze behandelt, schendt het het gelijkheidsbeginsel, « aangezien de situatie van een fraudeur wezenlijk verschillend is van die van een persoon te goeder trouw ».

Ten slotte wordt in de memorie van antwoord aan het Hof voorgesteld de prejudiciële vraag te herformuleren ten einde, naast het vroegere artikel 54 van het B.T.W.-Wetboek, eveneens de vroegere artikelen 45, § 1, en 77, § 1, van hetzelfde Wetboek te beogen.

Standpunt van de Ministerraad

A.3. Nadat de Ministerraad de feiten in herinnering heeft gebracht, zet hij uiteen – hoofdstelling die hij in zijn aanvullende memorie bevestigt - dat de door de rechter beoogde bepaling – het vroegere artikel 54 van het B.T.W.-Wetboek – op zichzelf niet de aftrek van de B.T.W. door de belastingplichtige verbiedt en het, aangezien het geen enkel privilege ten voordele van de Schatkist instelt, bijgevolg niet het gelijkheidsbeginsel schendt; bovendien is die bepaling volkomen in overeenstemming met de Europese richtlijn inzake B.T.W. nr. 77/388.

Enkel wanneer het vroegere artikel 54 (thans artikel 51, § 1, 3°) van het B.T.W.-Wetboek in samenhang wordt gelezen met de vroegere artikelen 45, § 1, en 77, § 1, van hetzelfde Wetboek wordt een verschil in behandeling duidelijk, dat echter niet de artikelen 10 en 11 van de Grondwet schendt.

A.4.1. De Ministerraad erkent dat de combinatie van de drie voormelde bepalingen tot gevolg heeft « dat, in bepaalde gevallen, aan de administratie wordt toegestaan van de persoon die de factuur of het als zodanig geldend stuk heeft uitgeschreven, ongeacht of hij belastingplichtig is, de betaling te eisen van de B.T.W. die is aangerekend naar aanleiding van een `prestatie`, terwijl wordt geweigerd dat die B.T.W. wordt afgetrokken door de geadresseerde van dat document, die aan die belasting is onderworpen ».

Zulks is het geval wanneer B.T.W. is aangerekend aan een belastingplichtige voor een factuur die op geen enkele werkelijke handeling betrekking heeft. De geadresseerde zal de op bedrieglijke wijze afgetrokken B.T.W. moeten terugbetalen; de auteur van de factuur zal de vals aangegeven B.T.W. moeten betalen, als zijnde schuldenaar krachtens het vroegere artikel 54 van het B.T.W.-Wetboek; ten slotte zijn de voormelde artikelen 45, § 1, en 77, § 1, niet van toepassing, bij gebrek aan werkelijke leveringen van goederen of diensten.

A.4.2. In de memorie worden vervolgens uittreksels uit het arrest van het Hof van Justitie nr. C-342/87 van 13 december 1989 geciteerd, in verband met de voormelde richtlijn nr. 77/388.

Daaruit zou voortvloeien dat « wanneer de geadresseerde van een factuur niet gemachtigd is om de op die factuur vermelde B.T.W. af te trekken wanneer die factuur geen betrekking heeft op een levering van goederen of diensten die aan B.T.W. is onderworpen, maar waarvoor niettemin een factuur is opgemaakt, terwijl degene die die factuur heeft uitgeschreven, zijnerzijds, ertoe gehouden is de aangerekende B.T.W. te storten, zulks een omstandigheid is die volkomen in overeenstemming is met de zesde richtlijn van de Raad van de E.E.G., zoals het bij die richtlijn opgerichte systeem door het Hof van Justitie van de Europese Gemeenschappen is geïnterpreteerd ».

- B -

B.1. Artikel 54 van de wet van 3 juli 1969 tot invoering van het Wetboek van de belasting over de toegevoegde waarde, zoals het van kracht was tot 31 december 1992, vóór de wijziging ervan bij de wet van 28 december 1992, bepaalde :

«Een ieder die in een factuur of in een als zodanig geldend stuk aan een belastingplichtige een bedrag aanreket als belasting over de toegevoegde waarde, wordt schuldenaar van die belasting op het tijdstip van het uitreken van de factuur of het stuk, zelfs indien hij geen goed heeft geleverd, noch een dienst heeft verstrekt. »

B.2. De prejudiciële vraag luidt als volgt :

« Is artikel 54 van de wet van 3 juli 1969 tot invoering van het Wetboek van de belasting over de toegevoegde waarde, in zijn formulering zoals van kracht tot 31 december 1992, thans overgenomen in artikel 51, § 1, 3°, van dezelfde wet, strijdig met de artikelen 10 en 11 van de Grondwet, in zoverre het zich verzet tegen de terugvordering van de als B.T.W. gestorte bedragen wanneer de administratie achteraf oordeelt dat de uitvoerder van die storting niet B.T.W.-plichtig is, terwijl de Belgische Staat zijnerzijds de aldus teruggevorderde aftrekken als B.T.W. kan terugvorderen ? »

B.3. De verwijzende rechter geeft niet aan hoe de in het geding zijnde bepaling op zichzelf een verschil in behandeling zou maken dat discriminerend kan zijn.

De vraag behoeft geen antwoord.

Om die redenen,

het Hof

zegt voor recht :

De prejudiciële vraag behoeft geen antwoord.

Aldus uitgesproken in het Frans en het Nederlands, overeenkomstig artikel 65 van de bijzondere wet van 6 januari 1989 op het Arbitragehof, op de openbare terechtzitting van 2 februari 2000.

De griffier,

De voorzitter,

L. Potoms

M. Melchior